

810

1830. Πρᾶξις ὑπ' ἀριθ. 64, τῆς 4 Φεβρ. (ἐν Γεν. Ἐφημ. τῆς Ἑλλάδος, 5, ἀριθ. φύλλου 25 τῆς 26 Μαρτίου).

Πρβλ. 353, σ. 436, σημ. 1.

«Διατάττομεν : Α' Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς τόσον ἐκ τῶν Βασιλικῶν ὅσον καὶ ἐκ τῶν Νεαρῶν τῶν μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων θέλει συλλέξει ἅπαντας τοὺς πολιτικούς βυζαντινοὺς νόμους, κατατάττων αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνήκουσαν τάξιν».

811

1830. Ψήφισμα 152 τοῦ Κυβερνήτου, ἀπὸ 15/27 Αὐγούστου, ἐξ ἄρθρων 155, περὶ διοργανισμοῦ δικαστηρίων. Ἄρθρον 148 (ἐν παραρτήματι αὐτοῦ), ἐν 272, σ. 305–310.

«Τὰ δικαστήρια, διὰ μὲν τὸ πολιτικὸν ἀκολουθοῦν τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων, ἕωσοῦ δ' ἐκδοθῇ ἡ παρασκευαζομένη συλλογὴ αὐτῶν, θέλουν συμβουλευέσθαι τοὺς περιεχομένους εἰς τὴν πρόχειρον Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοταύλου».

812

1830. Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθ. 4422, ἀπὸ 15 Δεκ., τοῦ Κυβερνήτου, πρὸς τοὺς προέδρους τῶν δικαστηρίων ἐν Σπάρτῃ, περὶ ἐθίμων, ἐν 232, I, σ. 429–432 καὶ ἐν 53, σ. 118–122. Πρβλ. καὶ ἐν 355.

«... Δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὅτι ἐν Σπάρτῃ ἦσαν γνωστοὶ οἱ εἰσαχθέντες βυζαντινοὶ νόμοι (τὰ Βασιλικά), πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται, ἀκολουθοῦντες τὴν γενικὴν ἀνθρωπίνην ἐπιθυμίαν νὰ καθορίσουν ποῖον εἶναι τὸ ἐπιτρεπτόν καὶ ποῖον ὄχι, ἐν τῇ, ἀδιαφόρως κατὰ τίνα τρόπον, διαμορφωθείσῃ κοινωνίᾳ των, παρεδέχθησαν τινά, ἅτινα διεμόρφωσαν εἰς ἔθιμον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ διέκριναν ποῖον ἦτο τὸ δίκαιον καὶ ποῖον τὸ ἄδικον. Καὶ αὐτοὶ οἱ εἰσαχθέντες νόμοι ἀναγνωρίζουν καὶ ἐπιτρέπουν τοῦτο. ... Δι' αὐτὸ ὁσάκις κατὰ τὰς πρὸς διακανονισμόν διαφορὰς ἔρχεται ὁ λόγος περὶ ἐθίμου, αὐτὸς οὗτος ὁ νόμος σᾶς διατάσσει νὰ τὸ ἀκολουθεῖτε καὶ κρίνετε συμφώνως μὲ αὐτό... Ἀπαίτησις καὶ ἄρνησις δικαιολογοῦνται πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἐθίμου, ὅπερ ὁμῶς πρέπει νὰ εἶναι μακροχρόνιον καὶ νὰ ἔχῃ βεβαιωθῇ δι' ἀποφάσεων... Εἶναι γνωστὸν... ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν Σπάρτῃ, ἐλλείψει δικαστηρίων, οἱ Σπαρτιᾶται ἐξωμάλυνον τὰς διαφορὰς των διὰ διαιτητῶν. Αἱ ἀποφάσεις αὗται τῶν διαιτητῶν, δύνανται νὰ σᾶς καθοδηγοῦν, καθ' ὅσον ἀφοροῦν τὸ ἔθιμον... Ἡ κυριαρχία τοῦ ἐθίμου, δηλαδὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθιμον, δὲν δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ νόμου.

... Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν Σπάρτῃ τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου κατεδιώκετο ἐπὶ τοσοῦτον, ἔφ' ὅσον ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ζημίας, ἣν ὑπέστη ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἔθιμον, νὰ συμβιβάζουν τοὺς διαδίκους διὰ χρημάτων καὶ ἐνίοτε νὰ συμφωνοῦν φόνον ἀντὶ φόνου. Ἄς μὴ φαντάζεται τις ὁμῶς, ὅτι, στηριζόμενος ἐπὶ τοιούτων συμβάσεων, θὰ δυνήθῃ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τοιοῦτον ἔγκλημα. ... Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἀποζημιώσις διὰ τὴν γενομένην βλάβην εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ποινικῶν νόμων, ... αἱ ἀποφάσεις σας, στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν, θὰ εἶναι δίκαιαι».